

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Preludii anarhice

(+) Rectorul universității ieșene, d. Traian Bratu, a fost deundzi victima unui odios atentat. Trei tineri, cari se vede că au fost bine informați de toate mișcărilor celui pe care aveau de gând să-l măcelărească, l-au păzit pe inopinate într-o stradă desnică și au tăbărit asupra lui cu cuțitele și cu o bătăie, ciopărtindu-i o ureche și rănindu-l grav cu intenția vădită de a-i reteza capul.

Grozăvia dela Iași a umplut de scârbă sufletele cinștite din țară. Presa și parlamentul au vestejit-o și ele după cuviință, iar guvernul, ca măsură preventivă și cu intenția de a face odată un început serios de ordine în haosul și anarhia ce se instăpânesc tot mai mult peste minți și inimi — mai ales peste cele tinere și deci ușor de sedus — a trimis acasă, forțat, toți studenții dela universități și academii și a închis toate căminurile și căminele studențești. Totodată a interzis și portul de uniforme de partid politic.

De cât nimica e mai mult și atâta. Firește însă că nu-i deajuns pentru stărpirea radicală a răului. Boala nu-i de ieri, de alaltieri, ci e de dată mai veche și germenii ei au fost infiltrați pe indelete în suflete, pe calea școlii necreștine, cu aprobarea și având scutul puterii de stat. Vișovatul cel mare, pe lângă slăbiciunea păcătoasă a unor cărmuiri cari, din motive de oportunitate politică, au închis ochii la atâtea călcări de lege, încurajând astfel desmățul și crima, a fost și este învătământul. Acesta trebuie schimbat în primul rând, pentru că — vorba d. N. Iorga — el e criminalul. Până ieri, el fabrica numai infirmii ai voinții și desorientați ai minții, sprijiniți în cărțile unor teorii pe trei sferturi de mult putrede. Astăzi, când el nu lucrează prin nimic la educarea unei voinți pe care sportul o ezasperează, el devine ucigaș. — Un vechiu om de școală strigă cu toată hotărârea: Jos școala!

Zicem și noi: Jos școala de import străin, cu „luminile” necredinței ori ale neopăgânismului la catedre! Chiar și dacă vestitorii noilor crezuri vor lua, pentru circumstanță, coiful științei ori se vor îmbrăca în platoșă credinței. Din rodurile lor și cunoaștem. Și aceste roduri se concretizează în abateri dela ordine, în ură și violențe duse până la asasinare. Decât aceasta înseamnă bolșevism și Trotsky și nimic altceva. Ce mi-e roșul, ce mi-e albul: asasinatul e asasinat; e o fărâdelege osândită de morala naturală ca și de cea creștină.

Trotsky însă nu se sinchisește de nici un fel de opreliște morală când e vorba să se atingă un obiectiv răvnit de ideologia trotsky-proletară (și, schimbând cojocul, respectiv firma, așa purced și neopăgânii din umbra Crucii fără cărlige ori încârligate). În lucrarea Ahasuerului judeo-rus, intitulată: „Apărarea Terorismului” se declară categoric: „Cel ce vrea scopul nu trebuie să repună aceste mijloace. Lupta trebuie să aibă o intensitate suficientă pentru a asigura efectiv proletariatului exclusivitatea puterii. Transformarea socialistă reclamând dictatura — singura formă sub care proletariatul poate institui o putere de stat — această dictatură trebuie asigurată cu orice preț. Cine renunță la principiul terorismului, trebuie să renunțe și la dominația politică a clasei muncitorești, la dictatura sa revoluționară. Gărzile albe ruse seamănă cu gărzile albe germane, și cu toate celelalte, sub raportul imposibilității de a le câștiga. De aceea trebuie făcut una din două: ori să se pună mâna pe ele pe calea teroarei, ori să fie șterse”. (Rex. 28. 8. 36). Acelaș spectru al teroarei ne pândeste și pe noi. Atențiune la primejdie până nu-i prea târziu!

Statul și Biserica

Reglementarea activității politice a preoților — Biserica și controlul de stat — O periculoasă încercare de cezaropapism

(=). Raporturile dintre cele două societăți în cari se dăpână viața omului sunt reglementate de legea armoniei. Independente în principiu și suverane fiecare în împărăția sa, ele trebuie să-și dea mâna spre a asigura fericirea întreagă, vremelnică și eternă, a aceluiași om, cetățean deodată al cerului și al pământului.

Principial, aceasta e situația la noi. Cea bună și firească. Cu mici jocuri de umbră, însă. Statul, adică, nu este un tovarăș de viață prea credincios. Când poate, își permite infidelități, se sustrage dela datorii, râvnește la a-vea și drepturile Bisericii, în care tinde să se facă stăpân. În mare însă și în general, conviețuirea de până acum se poate numi dacă nu deplin fericită, cel puțin pașnică și suportabilă.

Acum însă, în mijlocul tulburărilor de tot felul ce ne frământă, guvernul a socotit necesar să intervină și în viața bisericească cu dispoziții și rândueli a căror gravitate nu va scăpa nimănui. Nu vrem să le căntăm justificarea, nici să le discutăm acum în merit. Încă nu sunt definitive. Așteptăm deci să le vedem limpezi în forma lor ultimă. Ținem însă să le semnalăm de pe acum, și să atragem atențiunea asupra necesității absolute de a nu se proceda în nici un caz cu pripală și de a nu se trece sub nici un pretext peste rânduelile canonice. Ca nu cumva căutând, cu cele mai bune intențiuni, să scăpăm de unele neajunsuri ale momentului, să creem isvoare de neînțelegeri pentru viitor și să periclităm bunele raporturi dintre cele două instituții cari numai în pace și armonie pot înflori.

Înainte de toate, guvernul intenționează o reglementare a participării preoților la luptele politice. Vrea să lucreze de acord cu Sfântul Sinod, care va ține în acest scop sesiune extraordinară. O scrisoare trimisă de ministerul cultelor S. S. Patriarhului lămurește motivele cari necesită măsuri de această natură. Preoțimea — se spune în adresă — în majoritatea ei, „a rămas devotată misiunii de împăciuire și de armonie obștească”. Sunt totuși și de acela cari „deviază în chip grav . . . contribuind astfel, pe deoparte, la sdruncinarea temeliiilor pe care se razimă însăși instituția pe care o reprezintă, iar, pe de altă parte, la primejduirea ordinii în Stat. . . Pe alocurea, altare ale Bisericii noastre care ar trebui să răspândească în sufletele credincioșilor îndemnuri spre o severă disciplină etică, spre înăbușirea patimilor și spre supunere față de legi și față de autoritățile constituite, au fost transformate în adevărate arene de luptă politică împrăștiătoare de ură și discordie. . . Această stare de lucruri trebuie să înceteze fără întârziere”.

În această chestiune, ne-am putea declara de acord cu guvernul. Mai întâi, fiindcă pe noi nici nu ne privește toată istoria. Ea se discută între minister și Sf. Sinod, pentru a face ordine în Biserica ortodoxă. La noi nu este nevoie de măsuri de acest fel. Preoțimea noastră nu s'a abătut nici odată din drumul iubirii și al păcii. N'a transformat altarul în focar de ură. Teoria lansată în Parlament de un fruntaș ortodox despre „sufletul preoțimii împletit din dragoste și ură” noi am socotit-o totdeauna o aberație necreștină. Hristos nu vrea să urim pe nimeni, nici chiar pe dușmanii noștri. El e iubirea întrupată și poruncește să fim și noi așa. Pe noi nu ne atinge cătuși de puțin observația dureroasă pe care a făcut-o, în Cameră, d. Tib. Moșoiu, aceluiași teoretician al „iubirii și urii” preoțești: „Dv. credeți că orice guvern poate rămâne indiferent când trei dintre cei cari asazinează pe un bolnav și-l ciopărtesc cu topoare după ce este chiar cadavru, sunt studenți ai unei facultăți sau academii teologice?”. Nici umbra unor astfel de acuze pe noi nu ne poate atinge. Spiritul care domnește în școlile noastre teologice nu e „împletit din iubire și ură”, ci numai din iubire. Credem, că așa trebuie să fie, într'adevăr, în toate institutele teologice. Acolo unde nu-i, trebuie introdus. Violența este anticreștină.

Alta este însă situația dacă s'ar încerca reglementarea activității politice a preotului în general. Acest lucru, adică, nu e de competența ministerului. E o problemă internă a Bisericii. Afirmăm aceasta nu fiindcă ne temem de eventualele măsuri ale guvernului. În privința aceasta noi suntem mai severi decât ministerul. Iată, anume, care este gândul dlui V. Iamandi, ministrul cultelor: „În afară de altar și în afară de biserică preotul este cetățean și este liber să gândească și să creadă după cum îl duce conștiința lui; însă în altar și în biserică să înceteze orice agitațiuni de incitație la ură și de răstălmăcire a rostului pe care Biserica trebuie să-l aibă în viața statului nostru”. Aplaudăm și noi, împreună cu Adunarea deputaților, această declarație. Cu a-daosul că, în teorie și în praxă, noi pretindem și facem mai mult. A nu face politică în biserică, a nu degrada amvonul la rang de tribună electorală, a nu semăna ură dela treptele altarului, e ceva firesc, elementar. Noi, zicem însă, că nici în afară de biserică preotul nu-i un simplu cetățean, ca oricare altul. Și în stradă, și în adunări, și la alegeri de deputați, el este înainte de toate preot. Trebuie deci să întrupeze și să reprezinte în întreaga lui ființă și activitate spiritul evangheliei. Să lupte pentru adevăr. Numai cu mijloace legale. Totdeauna respec-

tuos față de autoritatea constituită. Totdeauna apărând ordinea și propovăduind pacea. — Mai mult și decât atât. Dacă acțiunea lui politică, desfășurată fie și în acest spirit perfect evanghelic și constructiv, l-ar stânjeni în activitatea sa preoțească din orice motiv, fie și numai din răutatea oamenilor, preotul nostru nu poate sta nici o clipă la îndolală. Va trebui să renunțe cu totul, fie și la cea mai idealistă activitate politică, pentru a asigura întreaga rodnicie a misiunii sale spirituale.

Ceeace vrem însă să se evite cu orice preț este amestecul nechiemat al autorității de stat în reglementarea unor chestiuni de natură pur bisericească. Astfel de încălcări nu ar putea avea decât consecințe dezastruoase.

Guvernul mai are însă gata o altă serie de măsuri, cari ne privesc direct și pe noi. Ele sunt cuprinse în legea de organizare a ministerului cultelor, precizând drepturile de control ale acestui minister asupra vieții bisericești. Iată textul care a stârnit vii discuțiuni la Senat și care vrea să se transforme în lege:

„Ministerul cultelor va putea trimite în cazuri excepționale delegații săi în toate forurile reprezentative ale cultelor și va putea suspenda sau anula orice hotărâre sau măsură de ordin administrativ bisericesc, cultural, filantropic sau fundațional, care ar contraveni legilor de organizare și statutelor cultelor, legilor de administrație generală a Statului și legilor contabilității publice.

„Orice abatere dela legi și regulamente atrage din partea ministerului suspendarea salariilor pentru cei căzuți în vină.

„Deasemenea ministerul poate cere cultelor suspendarea și înlăturarea oficianților și funcționarilor lor care se vor fi dovedit că lucrează în contra intereselor de Stat sau naționale.

„Controlul ministerului cultelor privește și aplicarea bugetelor și gestiunea financiară a centrelor eparhiale și a comunităților cultelor fără ierarhie.

„În dreptul său de control intră și aprobarea înființării de noi parohii și comunități religioase, ca și de noi preoți; recunoașterea numirilor și transferărilor de preoți, diaconi și cântăreți și a celuilalt personal al cultelor.

„Hirotoniile de preoți și diaconi, făcute fără a exista posturi bugetare vacante la Stat sau la fundațiile

particulare, vor fi considerate ca abuzuri de putere și vor fi sancționate conform legii.

Statul supraveghează prin ministerul cultelor activitatea cultelor în cadrul ordinii de Stat.

Ajunge o simplă ochire pentru a ne da seama de excepționala gravitate a măsurilor preconizate de guvern. Pe cale piezișă, printr-o lege de organizare a unui minister, se suprimă pur și simplu autonomia Bisericii. Așteptăm textul definitiv al legii pentru a-l judeca mai deaproape. Observăm însă de pe acuma, că din toate alineatele articolului citat nu putem accepta decât pe cele cari precizează supravegherea activității cultelor „în cadrul ordinii de Stat” și sancționarea preoților „care se vor fi dovedit că lucrează în contra intereselor de Stat sau naționale”. În colo, stăm în fața unei încercări de cezaropapism necunoscut până acuma la noi. În special, suprimarea dreptului elementar al Bisericii de a înființa parohii și de a sfinți ori transfera preoți fără aprobarea Statului, însemnează o totală ingenuitate și o transformare a ei într-un simplu organ de execuție al ministerului.

Dacă se va legifera așa, putem proci de pe acuma că stăm în fața unui adevărat „Kulturkampf”. De care să ne ferească Dumnezeu și înțelepciunea oamenilor!

Cuvinte regale. Deunăzi s'a ținut al XIII-lea Congres Agricol român. Cuvântul de inaugurare al congresului l-a rostit Suveranul Țării, care a spus și cu acest prilej o seamă de adevăruri crude, trasând totodată linii de lumină pentru viitorul agricol al României.

„E o rușine a Țării — constată Maj. Sa Regele — faptul că la hectar noi suntem țara agricolă care producem cel mai puțin și de cea mai slabă calitate”. Răul acesta însă nu-i fără leac. Și lecuirea îi va veni (continuă cuvântul regal) prin „colaborarea strânsă a elementelor de știință, intelectuale, dar și a elementelor de brațe”.

Pentru a ieși din impasul actual se preconizează și reforma radicală a învățământului agricol: „Felul în care a fost priceput la

noi învățământul agricol — așa glăsuiește Suveranul — cred că a fost complet fals. Învățământul agricol, după Mine, nu are scopul de a produce agronomi, ci agricultori... Agricultorul trebuie să fie ocupația manuală ca și mintala Românilui”.

Cuvântul care trebuia spus, s'a spus dela înălțimea Tronului regal. — Să se execute! Atâta dorim noi și Țara întreagă.

Moartea francmasoneriei

Să credem ori să nu credem? Ar fi prea frumos, să fie adevărat. Prea era mare puterea lor, văzută și nevăzută, decât să se topească într-o clipă, ca fumul și ca norul ce trece. Și prea ar fi bine să știm că nu mai există rânjetul lor diabolic în fața valorilor scumpe sufletului creștin: Biserica, țara, neamul, monarhia. Ar fi atât de liniștitor să știm, că nu se mai va afla în ființa națiunii otrava disolvantă, descântată cu ritualuri macabre, pe care venerabili... ascundeau sub etichetele imaculate ale umanitarismului și carității!

Oricât de mare ar fi însă surpriza, ea este adevărată. Francmasoneria din România a murit în lege. Sunt acte oficiale, autentice, dresate la catafalcul ei. — Mai întâi a decedat sora mai mică și mai nevinovată: „Masoneria Națională Română de rit scoțian antic și acceptat”, (1) de sub conducerea venerabilă a d-lui I. Pangal, cu sediul în strada Câmpineanu 48 din București. Asta s'a sinucis în 24 Februarie 1932. De bună voie. De ce? Nu a mai putut suporta ocările ce i-se aduceau de opinia publică. Ci-că ar fi fost „antimonarhică, antinațională și anticreștină”. Ceeace este fals și mincinos. Toată activitatea ei era națională, monarhică și profund religioasă. Spre a dovedi acest lucru, conducătorii ei s'a prezentat, oficios și solemn, la Patriarhia din București, unde au citit în fața Patriarhului, a Mitropolitului nostru și Mitropolitului catolic din București, actul oficial de desființare a organizației, declarându-se fiii credincioși ai Bisericii. Au fost pri-

Foița „Unirii”

In slujba Domnului

Discurs rostit în catedrala Lugojului, cu prilejul instalării sale, la 21 Febr. 1937

de Dr. Nicolae Brnzeu
prepozit capitular

Capitlul bisericii noastre catedrale Vă exprimă adâncă sa recunoștință pentru marea sollicitudine cu care ați binevoit a proceda la reconstituirea și la reintregirea lui, și la actul solemn al zilei de astăzi. Prin slabele mele cuvinte, primiți, Preasfințite, expresiunea acestei recunoștințe atât din partea întregului Capitlu, cât și din partea fraților pe cari i-ați învrednicit de promoția graduală, cum și a smereniei mele, așezat la locul de onoare și la greul post de prepozit capitular. Și ceeace nu putem arăta acum în chip suficient prin cuvinte, ne propunem a arăta în viitor prin fapte, căutând să servim din toate puterile dieceza de Dumnezeu păzită a Lugojului, Biserica română unită și neamul românesc, ca prin aceasta mai mult decât prin orice vorbe de sărbătoare să ne arătăm vrednici de încrederea pusă în noi!

Incât pentru mine, Preasfințite Părinte, o adâncă emoție cuprinde sufletul meu. Acum 16 ani, când am fost introdus în ultimul stal canonic, nu mi-am putut închipui, că în locul prepozitului Ioan Boroș, care și pe atunci era înaintat în vârstă și cam debil, o să

urmez eu numai decât. Nu-mi puteam închipui, că va dispărea dintre noi și acel viguros stâlp al Capitlului nostru, care era regretatul Dr. Dănilă Fireza și alții. Nu-mi închipuiam că voi ajunge să zic și eu cu Solomon: „Și acum Doamne Dumnezeu meu! Tu ai dat pe robul tău în locul lui David tatălui meu, și eu sunt prunc mic și nu știu ieșirea mea și intrarea mea. Și robul tău este în mijlocul poporului tău... și dă robulul tău inimă a auzi și a judeca într-o dreptate, ca să cunoască între bine și între rău...” (3 Imp. 3, 7—9).

Și cum stau la acest loc, cel mai înalt la care m'au putut duce aptitudinile mele, emoția îmi crește și mai mult, privind de pe culme la vale, pe unde am venit. Privirea mea se oprește asupra unui popas hotărâtor în viața mea. Chiar acum în Februarie s'au împlinit 20 ani, de când am avut o altă instalare, tristă de tot. După 5 luni de refugiu forțat, fusesem numit protopop la Comloșul-Bănățean, unde aveam să mă instalez; era vremea cea mai critică din războiu și mai amară pentru noi Români, nu aveam nici un preot care să-mi facă instalarea, nici măcar fratele Victor Deciu, care era notar districtual, nu putea să vie. M'am instalat singur, făcând citirea decretului prin primul curator al bisericii. Și cu aceasta întreagă viața mea a luat un nou curs și un nou conținut.

Fusesem până atunci preot pe Valea-Jiului. Când am terminat cu studiile, dieceza noastră neavând nici un institut de învățământ sau de educație, am preferat serviciul pastoral.

Pe vremea aceea, întrezărindu-se la orizont războiul mondial cu crizele ce au să vină, statul ungar a reluat producția intensivă a combustibilului la minele dela Petroșani și, pe lângă uriașele investiții de ordin tehnic, a început paralel și o fortificație de ordin cultural maghiar la vechea frontieră. Atunci episcopul Lugojului, neuitatul Vasile Hossu, a început și el o acțiune de contrabalansare a politicii maghiare, prin acte pe cari nu multă lume le știe. Pentru a nu rămâne loc colonizării de populație neromână în Valea Jiului, a scris pe sub mână la toți protopopii din Ardeal, de unde știa că emigrează lumea în America, și i-a rugat, ca în loc de America să îndrumeți populația română la minele de pe Valea-Jiului. Atunci mi-a zis și mie:

— Mergi frate acolo și vezi de poporul nostru iubit. Trebuie să împiedecăm ca guvernul maghiar să-și realizeze planul de a văluna între Ardealul românesc și între România liberă, și asta nu o putem face, decât întărindu-ne poporul materialicește și spiritualmente...

În cei doi ani, cât am stat ca preot ajutor la Petroșani, mi-a ajutat Dumnezeu de am intrat în toate problemele pastorației multicultorești, organizând cadrele parohiale în societăți; nu mai puțin dedicându-mă și chestiunilor de catehizație. Trecut la Vulcan, acolo erau și mai multe de făcut. Pe lângă pastorația extensivă și intensivă ce se cerea, era nevoie de casă parohială nouă, de școală, de încălzire bisericească. Pentru zidirea școlii noastre confes-

miși, firește, ca fiul cel rătăcit, cu brațe deschise și cu duioșie părintească. S'a emoționat țara toată, citind cele întâmplare. — Dar această întâie emoție nu avea să dureze mult. La o săptămână a dat peste noi alta, și mai puternică. Printr'un gest energic al guvernului a fost suprimată, pur și simplu, și ramura cea mare, și mult mai periculoasă, care era cu totul clandestină și nici măcar de formă nu-și zicea națională. S'au desființat, cu o trăsătură de condei, toate cele 118 hrube numite „loje“, din toate orașele țării, unde se adunau în ascuns venerabilii întunecului, la sfaturi blestemate și la ceremonii caraghioase. Toate. Nici o asociație secretă nu mai poate avea pe viitor ființă legală. Cine vrea să facă bine, să nu se ferească de lumină. Las' să vadă lumea asta păcătoasă faptele cele bune, ca să se îndemne a face asemenea. Așa spune și evanghelia.

Avem deci toate motivele să ne bucurăm din toată inima. Felicităm pe fiil rătăciți, cari de bună voie se întorc la casa părintească, larg deschisă, a tradițiilor străbune, care nu iubesc ascunzișurile și întunecul. Felicităm guvernul, care a pus mâna în ceafa celorlalți, cari nici în aceste vremuri de grele încercări n'au înțeles să renunțe la acțiunea lor disolvantă. Felicităm pe toți și pe toate. Cu o condiție însă. Să fie chiar așa cum se spune. Convertirea celor dintâi să fie sinceră, adevărată, statornică. Decizia guvernului să fie tare, neschimbată, necruțătoare și vigilantă. Că dacă n'ar fi așa, ar trebui să ne întristăm și mai rău decât până acum. Dacă venerabilii și-ar fi lăpădat numai șorțurile rituale păstrându-și năravurile vechi cosmopolite, apoi toată povestea n'ar fi decât o păcăleală sinistă. Deocamdată, nu putem trage la îndoială sinceritatea nimănui. Un mic ghimpe înțepă însă de pe acum entuziasmul nostru. Se pare că nici chiar grupul „național“ n'a murit cu zâmbetul pe buze. Ci de silă. Și anume, din motivul că bolta principală, din Londra, și-a închis obloanele, și dugheana mică, dela noi, rămăsese în aer. Așa s'a decis la sinucidere. De cel „desființat“ prin forță, nici nu mai vorbim. De ei

trebuie să ne apărăm și pe viitor cu toată grija.

Deci: să ne bucurăm, și să fim cu ochii în patru. Ca să nu fie rătăcirea cea de apoi mai rea decât cea dintâi!

Este tinerețea un drept? Sub acest titlu și cu iscălitura d. N. Iorga, ziarul „Neamul Românesc“ aduce, între altele și rândurile amare:

„Să fie oare așa și să avem datoria de a umbla cu căciula în mână după copiii noștri cerându-le îngăduința de a mai face câtva timp, fie și fără voia noastră, umbră pământului? Intr'o concepție sănătoasă, dreptul vine din fapta împlinită și în direcția, în marginile acestei fapte, iar până atunci oricine are numai datorii. Datoria fiecăruia de a-și câștiga merite în folosul societății întregi, datoria fiecăruia de a se iniția în ce s'a făcut până la dânsul, — deci de a învăța. Și a treia datorie este de a mulțumi recunoscător acelor cari lasă gata făcută o moștenire dela a cărei înălțimi se pot privi problemele vieții și datorii pe cari le implică ele“.

Înțelepte cuvinte. Dar în huetul patimilor deslănțuite, cum e acum, câte urechi le vor prinde și în câte inimi vor intra?

„Crestinism“ nazist. Duminică, în 14 Febr. c., după informațiile lui *Le Temps* (16. 2. 37) Card. german *Faulhaber* a înfierat, dela înălțimea amvonului catedralei Sf. Mihail din München, violențele păgâne ale actualului regim față de tot ce este creștinism pozitiv. „Scrisorile pastorale sunt confiscate — spune ilustrul demnitar bisericesc — școlile creștine sunt găluite, preoții sunt arestați, călugărițele, dascălițele și dascălii catolici sunt scoși din învățământ, procesiunile sunt interzise, și un șuvoiu de bărfeli se revărsă asupra celor mai înalți demnitari ai bisericii“.

Și toate acestea pentru ce?

Pentru că slujitorii altarelor lui Hristos nu înțeleg să schimonosiască adevărul creștin de dragul vântului de nebunie păgână a celor

dela putere. Și cum ar și putea să acomodeze doctrina creștină unor aberații ca cele ale cercularii ministrului de stat *Freyberg*, aduse și de *Deutsche Allgemeine Zeitung* dela Berlin într'un număr mai recent al său? Căci iată ce vrea să impună învățământului — religios aceea cerculară:

„1. Vechiul Testament nu va mai trebui să fie citat decât într'un mănunchiu de texte extrem de reduse și circospect și numai când studiul chestiunilor sociale și înțelegerea Noului Testament fac aceste citații indispensabile. Vechiul Testament reprezintă în adevăr spiritul tipic iudovesc și este produsul unui popor decadent, inaccesibil Divinului.“

2. În ceea ce privește Noul Testament, se vor cita mai ales evangheliile sinoptice. Persoana lui Isus va trebui să fie reprezentată mai ales ca aceea a unui erou fără frică, a unui luptător convins. Va trebui mai ales accentuată lupta sa implacabilă contra spiritului iudovesc și arătat astfel că nu a putut să fi aparținut, din punct de vedere al rasei, poporului Iudeu.

3. Învățământul religios va trebui să cuprindă un studiu aprofundat al legii germanice, destinată să familiarizeze tineretul german cu pietatea germanică, dela preistorie până în zilele noastre. Va trebui mai ales să se insiste asupra supraviețuirii religiei nordice în obiceiurile germane. Insfârșit:

4. Psalmii, dictoanele, cântecurile religioase, etc., nu vor putea fi recitate sau cântate decât în măsura în care spiritul lor este compatibil cu doctrina național-socialistă“.

Nebunia neopăgânismului nazist n'are margine. Și dacă o egalează ceva, apoi acel ceva e brutalitatea cazonă acum în plină desfășurare în patria Sf. Bonifaciu.

O nouă isbândă. În programul de muncă, harnică și rodnică, pe care o desfășoară *Agri și Reuniunea de femei Sf. Elena din București* este, între altele, și aranjarea anuală a unui bal. S'a dovedit, adică, și acesta un mijloc bun de strângere a rândurilor în jurul Bi-

sonale mi-a iscălit apelul și preotul ortodox, căci era singura școală românească în localitate. P. S. V. îmi sunteți mărturie cum am bătut pe vremea aceea și drumul Bucureștilor, obținând ajutor dela Banca Națională și dela alții. Zidirea bisericii a fost împiedecată de războiu, dar s'a zidit totuși biserica sufletească, prin combaterea sectarilor, cari începuseră a se organiza în regiunile industriale. Iar războiul ne-a împlinit și mai mult spre acțiunea literară, fiindcă se cerea lectură la fronturi, la cei de acasă.

Dar la 15/28 Aug. 1916 cu intrarea României în acțiune, acolo la vechea frontieră pe cine să-și fi pus jandarmul maghiar mâna mai întâiu, dacă nu pe preotul român? Dar oricât au căutat — desfăcându-mi chiar cărțile din bibliotecă filă de filă, — nu a dat de nimic „compromițător“ așa că după o scurtă internare am fost trimis în refugiu forțat, interzicându-mi-se reîntoarcerea la parohie. În loc de îmbrăcăminte de iarnă, am lăsat să-mi aducă la Bătănia, unde eram refugiat, registrele gazetelor ce începusem a redacta la Vulcan, și am scos-o și de acolo. Oferindu-mi episcopul protopopiatului Comloșului, m'am așezat apoi acolo.

Și spusei, că prin aceea a luat un curs nou înteesgă viața mea. Nu pentru că aș fi stat mult la Comloș, căci abia am stat până în vara anului 1916, ci pentru că ajungând la punctul cel mai opus al diecezei noastre, mi-s'a dat posibilitatea să cunosc și altă lume, ajungând cu vremea să cunosc întreagă

dieceza, din care abia 8 parohii mai sunt prin cari nu am trecut. Acțiunea literară foarte intensificată la Comloș, a luat sfârșit cu ocupația sârbească atât de desagrabilă pentru noi; iar eu am fost chemat la Lugoj la redacția „Drapelului“. Se stăruia foarte serios să mă pun în disponibilitate ca preot, dedicându-mă cu totul presei. Dar nu m'am putut despărți de altar. A încetat și „Drapelul“, am intrat în serviciul consistorialului, și după ce noul Minister al Cultelor, unde la 1920 fuseseș invitat ca director al cultelor neortodoxe, s'a putut organiza și fără serviciile mele, bnnul nostru episcop de atunci a găsit de bine să mă introducă în Capitlu, la 1921. De atunci, cu excepția unui scurt interval petrecut la București în misiune literară, — stând în serviciul administrației centrale, am avut ocazia să cunosc toate firele ei, toate problemele, toate nevoile parohiilor, legându-mă cu tot sufletul de interesele vitale ale diecezei și ale Bisericii.

După această privire retrospectivă ce mi-am permis asupra drumului pe care am urcat, ochii mei se întorc în față spre drumul ce-mi stă înainte. Văd serla acelor distinși bărbați cărora m'a rânduit Domnul să le fiu, și trebuie să le fiu vrednic urmaș. Văd pe *Teodor Aron*, profesorul și cărturarul, care deși numai doi ani a fost prepozit, a lăsat un nume neperitor. Văd pe celce timp de 40 ani a împodobit acest scaun de prepozit, pe marele român, literat și luptător *Ștefan Moldovan*, pe care la moartea sa însuș Coriolan Brediceanu l-a elogiât prin cuvinte atât de

frumoase; îl văd pribegind prin Țara românească pe vremea revoluției din 1848, îl văd organizând școalele în vicariatul Hațeg, îl văd adunând cu sârguință de albină un imens material istoric, din care abia o mică parte a fost tipărit; îl văd în sesiunea congregației Județului Caraș — cum se numea atunci județul nostru — luptând împreună cu ceilalți canonici din Lugoj, pentru drepturile limbii române; în fine îl văd cu tactul și înțelepciunea lui, prezidând acest Capitlu timp atât de îndelungat. În urmașul său, *Petru Pop*, văd pe fostul director al școalelor dela Blaj, pe organizatorul vicariatului Hațeg și al protopopiatului Jiu, văd pe fostul deputat al dietei din Sibiu și pe prudentul vicar al acestel episcopii timp peste un sfert de veac. Celce încheie seria acestor distinși antecesori, are țărâna încă atât de proaspătă pe mormânt, încât nu pot să vorbesc de el.

Văzând acest șir al distinșilor mei înaintași, îmi vine să zic cu cuvintele Psalmistului (54, 6—8): „temere și cutremur au venit asupra mea, și m'a acoperit întunecul. Și am zis: cine-mi va da mie aripi ca de porumb și voiu sbura și mă voiu odihni? Iată m'am îndelungat fugind și m'am așezat în deșert...“ Dar nu-mi este dat să fug din fața datoriei. Primesc deci această demnitate și mare cinste, promițându-Vă, Preasfințite Părinte, că-mi voiu pune și în viitor tot sufletul la împlinirea datoriei. Voiu cânta, încât după mine, că acest Capital să fie, cum spunea episcopul nostru de ple memorie *Alexandra Dobra*, „floarea,

sericii și de afirmare a noastră în babilonia Capitalei. Au început-o modest, în salele simple dela »Tomis«. Au trecut apoi în sala de marmoră a hotelului »Boulevard«. Anul acesta au făcut un nou pas înainte: l-au ținut în saloanele »Athenée Palace«, cele mai vaste și mai elegante ale Capitalei. Și a fost o adevărată izbândă, care le-a întrecut pe toate cele de până acum. Lume multă, foarte aleasă și elegantă, voie bună neturburată. Cu adevărat entuziasm a fost salutată »Romana« noastră veche, dansată cu mult simț de un frumos mănunchiu din tineretului nostru, sub conducerea D-nei *Filip*. Nu-i de disprețuit nici laturea materială. S'au încasat 100.000, unasutămii Lei, în cap! Adevărat record. Are de ce se bucura bisericuța noastră, care luptă cu atâtea greutăți și cu atâtea necazuri. Și pot avea toată satisfacția organizatorii. În chip deosebit Reuniunea »Sf. Elena« de sub președinția iscusită a D-nei *Gabriela Dr. Banciu*. A secerat o biruință. Se spune, doar, că ar fi fost cel mai reușit bal al sezonului din București!

Știri mărunte

Schimbări în Capitlul Iugojan. În urma morții prepozitului-arhieru Ioan Boroș și a numirii pâr. Victor Deciu din Cenadul mare de canonic, în capitlul Iugojan s'au făcut următoarele promovări: pâr. *Dr. N. Brînsen* prepozit capitular; pâr. *Dr. Ioan Marianescu* canonic custode; pâr. *Teofil Crișan* canonic școlastic; pâr. *Ioan Ienea* canonic cancelar; pâr. *Victor Deciu* canonic prebendat.

Centenarul lui Creangă. Luni, 1 Martie, s'a împlinit suta de ani de când a venit pe lume, la Humulești, fiul lui Ștefan a lui Petrea Ciubotaru și a soției sale Smaranda din Pipirig. Născut din oameni săraci, sărac a rămas în bunuri lumești toată viața. Dar ne-a îmbogățit literatura cu nestemate ce vor rămâne cât neamul românesc. Harap Alb și Amintirile lui Creangă sunt creații ce înfruntă vremile și

coroana eparhiei, bărbații dorilor, preoția împărătească, lumina lumii pusă în felinar, care luminează toată eparhia; sarea pământului, care să stărpească toată putreziciunea demoralizării...

Voiu căuta să fim în nota vremii, luptători ai Crucii. Căci Crucea și inelul, care sunt semnele prepozitului capitular, pot fi considerate și dorite de unii ca podoabe prețioase. Iar val de acela care le poartă fără să se gândescă la rostul lor adânc: la legătura mai strânsă cu Biserica, la care te obligă inelul, și la lupta, la suferința pentru Crucea Domnului! Această luptă astăzi e mai actuală decât oricând: azi toată lumea e împărțită în două tabere distincte: aceea a materialismului istoric și a spiritualismului, a lui Lucifer și a Arhangelului; nu există decât două feluri de oameni: fiii lui Dumnezeu și fiii oamenilor, și dacă vor birui fiii oamenilor, urmează potopul. Azi — o, de ar înțelege-o și celce nu o văd încă! — nu mai este vorba de mici avantajii lumești, între diferitele culte creștine, de dominația unuia peste celalalt, — e vorba de a fi ori a nu fi culte peste tot. De aceea oricine caută să slăbească un cult, indirect pe sine se slăbește. Azi tot ce importă e: lupta arhangelului contra Necuratului, a marelui distrugător dela început!

În această mare luptă a vremii, Capitlul nostru își va ține locul său cu demnitate. [...]

veacurile. — Și fiii neamului său, cinstindu-i pomenirea cu evlavie, cum s'a și făcut din prilejul centenarului nașterii sale, s'au cinstit prin aceasta și pe sine.

Religie nouă la București? »*Patria*« din Cluj (25. 2. 37) e informată din Capitala Țării că în zilele din urmă s'au depus la autorități numeroase declarații de renunțare la religie din partea celor mai cucernici credincioși ai bisericii ortodoxe. Parchetul introducând cercetări, s'a constatat că într'adevăr în fiecare zi sosesc asemenea declarațiuni cari, între altele, conțin cererea ca semnatarii lor pe viitor să fie scutiți de a mai depune jurământul în fața instanțelor și în armată și să li-se îngăduie să-și crească copiii aconfesionali. S'a mai constatat și aceea că toate acele declarații au fost întocmite cu ajutorul unui avocat numit Baciu care, la rândul său, fiind interogat, a declarat că în Capitală s'a înființat o nouă sectă, numită »*Dumnezeului viu*«, având drept inițiator pe preotul *Tudor Popescu*, fost paroh ortodox la biserica din București »*Cubul cu barză*«, dar ajuns în conflict cu fostele sale autorități bisericesti.

Locale. Dumineca viitoare, a lăsatului de carne, va predica în catedrală pâr. *Eugen Bucur*, profesor la liceul de băeți.

— A treia conferință în seria celor aranjate de desp. Blaj al »*Astrei*« întru comemorarea bicentenarului Blajului, a ținut-o Dumineca trecută d. *Dr. Nicolae Drăgan*, rectorul univ. din Cluj, dezvoltând, metodic și științific documentat, teza: Blajul și limba românească.

— Joi, în 25 Febr. c., distinsul violinist, d. *Vasile Boar*, dela Opera Română din Cluj, a dat un *concert artistic* în sala festivă a liceului de băeți. Bucățile programului (Mozart, Bach, Beethoven etc.) au fost executate cu tehnică sigură și simț subtil (la pian d. Schlatbau dela Cluj).

Idee fericită. Episcopatul catolic englez a dat nu de mult o epistolă pastorală colectivă, îndemnând turma credincioasă, și îndeosebi pe cei din Acțiunea Catolică, să facă tot posibilul și să răspândească în cercuri cât mai largi gazetele catolice. Un preot dela țară, dând ascultare acestui îndemn, a construit un chiosc în fața bisericii parohiale și l-a provăzut cu tipăriturile de lipsă. Deschis în 17 Ian. c., în scurtă vreme a putut constata că rezultatul e dintre cele mai îmbucurătoare: trec gazetele în număr neașteptat de mare. Noua construcție slujește în acelaș timp de haltă pentru cei ce vreau să ia autobusul.

† **Maria Suci u n. Rusu** soția înv. penz. Toma Suci u din Ciugudul de jos, a trecut la cele veșnice în 21 Febr. c. în anul 66 al vieții și 46 al fericitei sale căsătorii. Pe adormita în Domnul o deplânge, între ceilalți 5 fii și fiice, și d. prof. Dr. Coriolan Suci u din Blaj, căruia și pe această cale îi transmitem sincerele noastre condoleanțe. — Sufletului răposatei facă-i Cel de sus parte cu dreptii Săi!

Telefonul „Unirii“

P. Galtiu. Pelerinajul la Roma se face negreșit. Și anume la data anunțată de noi. Lucrările pentru pregătirea programului și publicarea lui oficială, cu arătarea întinerarului și a costului, sunt aproape terminate. În curând deci se va putea lansa apelul de înscrieri. Atâta vă putem șopti de pe acum, că se proiectează o călătorie frumoasă, cu vizitarea tuturor centrelor de seamă ale Italiei și că va fi potrivită pe buzunarele noastre cam... goluțe.

H. Vinga. Observațiile Dv. sunt cât se poate de juste. Pentru a putea avea o pastorație bună, ne trebuiesc încă preoți și ne trebuiesc parohii. Sistemul de acum, cu filii mari și multe, nu mai merge. Cifra din șematismul nou al eparhiei Maramureșului: 107 filii cu câte 500—1200 suflete, este mai mult decât grăitoare. E îngrijorătoare. În astfel de condiții nici vorbă nu poate fi de o pastorație în înălțimea cerințelor vremii. Să nu credeți însă, că chiriarhii noștri sunt mulțumiți cu această situație. Mai bine decât oricine, ei își dau seama de mărimea acestui neajuns. Și fac tot ce pot pentru a-l înlătura. An de an cer, cu stăruință sporită, gu-

vernelor țării să aprobe înființarea de noi parohii. Degeaba. Sabia economiilor cu orice preț lovește totdeauna, în primul rând, bugetul bisericilor. Și între ele, mai necruțător pe cel al Bisericii noastre. Petru ortodox tot »mai cade« câte ceva în fiecare an, și, până acum, cele mai multe pentru Ardeal, în comune unde numărul credincioșilor ortodocși este infim; nu în vechiul regat unde există cu adevărat această nevoie. De ce vor fi procedând »frații« atât de anapoda, nu-i nevoie să mai întrebăm. Se știe și se vede. Ciudat e, că ministrul n-aude, nu vede. Susține și el, cu convingere, periculoasa vanitate a celor ce vreau să ne desființeze cu orice preț. Să sperăm că deacum s'a mai isprăvi cu această procedură. Fiindcă »frații« nu mai prea au unde să înființeze parohii în Ardeal. Se vor mai ostoaia, în consecință. Cele 600 de parohii ortodoxe nou înființate vor fi date acolo unde sunt cu adevărat necesare: în vechiul regat. Cel puțin așa credem și sperăm. Precum mai sperăm și altceva: că ultimul demers al Episcopatului nostru nu va rămâne fără rezultat. Ni-se va reproaște și nouă un număr potrivit de parohii noi. Nu cunoaștem încă rezultatul. Dar sperăm. Așa cere dreptatea și interesele vieții religioase a poporului nostru!

M. Oradea. Nu ne interesează în nici un chip seria litigiilor ordinului premonstratens cu Statul, privitor la dreptul de proprietate asupra diferitelor bunuri deținute de numitul ordin. Nu suntem suficient de informați pentru a ne pronunța în cauză și nici n'avem competență. Ordinul își știe el apăra interesele, iar Statul încă este destul de tare în validitatea drepturilor sale ca să nu aibă nevoie de ajutorul nostru. Suntem deci și noi, ca toată lumea, privitori ca la teatru și așteptăm liniștiți căderea cortinei. Relevăm totuși câte un moment ilariant al dramei. Se îngrijește el, Onisiforul nostru neprețuit, să nu ne plictisim în cursul reprezentației. Iată, între altele, o scânteie din înțelepciunea lui scăpărătoare, care a sărit la desbaterea din 20 Febr. rie: (»Universul« din 24. II.37.): »Se citește (de către d. Ghibu) un ordin al secretariatului de stat papal prin care se atrage atențiunea diferitelor ordine provinciale, că n'au voie să se amestece în diferitele drepturi ale statului român, căci nu papii au apărut acest pământ, ci noi Românii.« Tot atunci însă, și cu logică impenetrabilă, Onisiforul nostru afirmă: »Adevărul este că Sf. Scaun face toate sforțările ca săi menție pe dlor (călugării premonstrenzi) aici pentru propagarea catolicismului și pentru motivul politic: restaurarea Habsburgilor«. Admirați deșteptăciunea și vasta perspectivă onisiforistă. În fața ei va trebui să exclamați, cu adânc evlavie: »O sancta simplicitas!«

Am primit abonamentul pe 1937: S. Arad; G. Baia-mare; M. Bont; Dr. C. Făgăraș; F. Glod; B. Iași (pe 1/2 an); Cercul catolic Oradea (pe 1/2 an); Ș. Ploiești; Parohia, Reșița; M. Sat-slatina; C. Sighet; Oficiul parohial Tâgșor; S. Baia-mare (până la 30. VI 1937); H. Bărsana; D. Budinț; G. Cernăuți; M. Făgăraș — până la 28. II 1938; Oficiul parohial Mineu; M. Tg.-Mureș; W. Fărnu (Estonia); S. J. București.

Am primit abonamentul pe 1936: I. Baia-mare (pe 1/2 an); M. Bont; T. Cetan; T. Medieșul-auric; Oficiul parohial Șimleul Silvaniei; Oficiul parohial Vama (calendarul s'a trimis!); R. Viile Apii; Dr. C. Nadiș; Oficiul parohial Rușeni; Oficiul parohial Soconel; Oficiul parohial Unimăt; Oficiul parohial Zorlențul mare.

P. Petroșeni. Am primit 200 Lei. Achitat până la 31. XII 1935.

Oficiul parohial Sanișlău. Chităm primirea abonamentului pe 1934.

Oficiul parohial Valeașul de sus. Am primit abonamentul pe 1934 și 1935.

Oficiul parohial Clopotiva. Confirmăm primirea sumei de 700 Lei, abonament pe 1/VII 1933—31/XII 1935.

P. Liuzi-Călugăra. Am primit 600 Lei în contul abonamentului Sfinției Voastre și a Pâr. Moraru dela Assisi.

I. Florești. Am primit 400 Lei, abonament pe 1935 și 1936.

C. Codrăneș. Confirmăm primirea abonamentului pe 1932.

Ș. Sighet. Am primit 600 Lei. Achitat până la 31. XII 1933.

Ch. Babța. Primit 300 Lei. Achitat până la 30. VI. 1934.

B. Mintiu. Chităm primirea abonamentului pe 1936.

L. Șirioara. Am primit abonam. pe 1934 și 1935.

M. Boereni. Chităm primirea abonam. pe 1935.

TURNĂTORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

foșt

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de război, efepuate în mod artistic. Experiență îndeungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă